

— sveti Pavl, sveti Anton, Makari in Pahomi, in vsa Tebajda, polna gorečih menihov in puščavnikov, ki so krotili pohotnost mesa s postom in molitvami, in se trudili neprenehoma za nebeško kraljestvo. — Kmali pa mi stavijo zmešane misli spet druge podobe pred oči, in na enkrat mi je, kakor da bi vidil nove pridobitelje pred seboj, namreč Omara, Tamerlana, Saladina, Selima in Bonaparteta. Tudi živinski Mameluki in njih brezpostavno strastno gospodovanje mi pridejo na misel — in poslednjič verli Mehemed-Ali, ki je slavni Egipt prerodil.

Lahko tedaj sam vidiš, da pri toliko zanimivih, veselih in tužnih spominih mi ni moglo potovanje dolgočasno biti, dasiravno sem po samotnem nevarnem morji potoval.

Dasiravno pa se mi je toliko zanimivih spominov po glavi motalo, ko sem se v Egipt peljal, ti nimam vendar o ti slavni deželi čudežev in šib Božjih veliko povedati, ker sem le malo vidil. — Dežela je res da ozka, pa sila sila dolga. Sega namreč od juga proti severju, ali od Nubije in Abisinije do sredzemeljskega morja, čez dve sto milj na dolgo; široka pa ni nikjer, tudi kjer je najširokejša, še polovico ne. Meje so ji proti izhodu Suezka ožina, ki jo od kanaanske dežele sebi, in pa rudeče morje, ki jo z Arabijo in Indijo veže; proti jugu Nubija in Abisinija; proti zahodu afrikanske puščave in tako imenovana Barberia — in proti severju sredzemeljsko morje. Vso imenitnost, lepoto, plodnost in bogastvo svoje ima zahvaliti Nilu, čudoviti, dobrotljivi, veličanski reki, ki od juga proti severju po nji teče in jo namaka. Brez te reke, brez njenega občasnega narašanja in njenih rednih razlivov bi bil vès Egipt le prazna puščava.

Imenitno egiptovsko zemljo delé v zgornji, v srednji in v spodnji Egipt. — Zgornji Egipt, ki obsega zgornjo in spodnjo Tebajdo, je bil prvi naljuden. Glavno mesto so mu bile sloveče Tebe stoterih vrat, čuda veliko in nedopovedljivo krasno mesto, nad kterega razvalinami se ne morejo umetniki in učeni še dan današnji prečuditi. Že nori Kambiz ga je bil oropal — pa ne razdjal. Hudobniši ali norejši je bil Korneli Gal, prvi rimski deželni poglavar v Egiptu, ki je Tebe 28 let pred Krist. ne samo oropal, ampak tudi razdjal.

Malo pozneje ko zgornji Egipt, ali znabiti tudi enakočasno ž njim, je bil naljuden tudi srednji Egipt, zakaj o Menfi, glavnem mestu srednjega Egipta, pripovedujejo mnogi zgodovinarji in starinoslovci, da ga je osnoval in utemeljil Menes ali Mizraim, Kamov sin in Noetov vnuk, prvi egiptovski kralj. Res da basnoslovje našteva pred Menesom še mnogo drugih egiptovskih kraljev, toda vsi so zmišljeni, zakaj po občnem potopu ni bilo pred Mizraimom ali Menesom, Kamovim sinom, gotovo nobenega kralja v Egiptu. — Tudi v srednjem Egiptu je mnogo mnogo čudovitih spominikov človeške zmožnosti in — nečimernosti, ki stojé in bodo stali, dokler bodo stale skalovite gore, v kterih se je za-nje kamnje lomilo. — Glavno mesto Menfi pa je imelo terdejšo osodo, ker se komaj še kraj pozná, kjer je stalo.

Gledé zanimivih in krasnih spominikov je spodnji Egipt, ki se mu tudi Delta pravi, veliko revniši od srednjega in zgornjega; gledé važnih zgodovinskih prilogov pa je enako bogat. Deltino glavno mesto je bilo Heliopol, ali po naše solnčno mesto s krasnim, veličanskim, solncu posvečenim tempeljnóm. Pa tudi solnčno mesto, ki ni bilo deleč od sedanje Kajre ali Kahire, je zginilo kakor Menfi iz obličja zemlj, in le težko se najde še kraj, kjer je stalo.

To je reven obris slavne egiptovske zemlje, in te slavne zemlje nisem vidil družega ko severni rob okrog Aleksandrije in pa Nilovo dolino med Aleksandrijo in Kahiro ali Kajro. Kako hočeš tedaj, da bi ti o Egiptu še kaj važnega in zanimivega povedal?

(Dalje sledi.)

Še nekaj o Rojenicah.

Ko sem hodil lansko jesen po „Kozjaku“, ki se vleče od „Hude luknje“ do „Soteske“, in zakriva vinograde Št.-Janžke, Dobernske in Novo-cerkovške merzlemu severju, sem prišel k nekemu staremu kmetu, ki mi je povedal, ko sem ga popraševal, sledeče povesti „o rojenicah“ in „divjih ženah.“ *)

I.

Bil je ne deleč od kmetovega posestva nek ubog kajžar, ki je imel troje otrok: jednega fanta in dve dekleti. Pasli so ti enkrat ovce in koze po rovtah, kar se jim približa neka čuda lepa žena in jim mnogo igrač podari. Na to jim obljubi večkrat kaj prinesiti, pa samo da ne smejo nikomur povedati tega, še celó domá ne, drugače jim bode huda! Otroci to obljubijo in se lepo zahvalijo. Sedaj žena zgine. Domá niso nič pravili od tega. Žena pa je prišla odsihmal vsak dan k njim na pašnik, jih je učila peti, plešati in presti. — Nekega večera je pa fant očetu domá pravil od žene, ktera k njim vsak dan pride, jim prinese jest in jih vse sorte učí. Oče mu zapovejo, naj drugi dan kaj od jedil domú prinese. Sin to obljubi. — Ko pride večer drugega dné, prižvenkljajo koze in ovce same domú, pastirjev pa ni bilo. Oče se prestrašijo in hitijo gledat, kje da so otroci. Pridši na pašnik najdejo sina mertvega, od hčeri pa ni bilo ne sluha ne duha!

II.

Bila je ubožna žena, ki je imela dete, krepkega fanta. Nekega dné je šla za kozo piče iskat in je pustila otroka v zibeli. Ni šla daleč od kočé in ni se mudila dolgo, pa vendar domú pridši je pogrešila dete. Joče in stoče, vendar ne vé se sčamati, kam da bi bil otrok zašel, in kdo da bi ga bil vkradel, kajti nikogar ni vidila ne v kočó ne iz nje iti. Naenkrat zasliši glas pod oknom: „Mati, mati! ne puščaj otroka samega, drugače bo ga vzela divja žena!“ — To zaslišavši zavpije milo in mertva pade na tla! —

Divje žene in rojenice so menda eno, kajti mi je oni starček od „divjih žen“ tudi pripovedoval, da so tudi dobre in da po hribih hodijo ter kličejo: „Sej zdaj, sej zdaj!“

Kdor tega opomina ne zaverže, in seje o tem času, ko tako kličejo, ima dobro žetvo, kar se je že tudi v „Novicah“ bralo.

Vprašal sem ga še, ali so rojenice in divje žene vse eno, in odgovoril mi je starček slovenski tako-le: „Rojenice“ obsodijo človeka, kadar se rodi, „divje žene“ pa hodijo po hribih in ljudém hudo in dobro delajo.“ — Jaz menim, da žena v oni prvi pravlici je Vila in da so rojenice in divje žene taiste mitologične osebe Slovincov. Ali ne?

Omeniti še imam, da sem na potovanju po Kozjaku tudi našel veličanske lipe, od kterih pravijo, da jih je Turk sadil in da pride enkrat sopet gledat, ali še rastejo! Ena teh lip, ki so blizo Rednjaka, je zares orjaško drevo, da še nisem vidil enakega! Visoka je kakih 20 čevljev in široka, da jo komaj obsežejo! Vijanski Janko.

Kratkočasno berilo.

Sultan in berač.

Neki dan sultana, gredejočega v mošejo k molitvi, ustavi reven Turčin razmeršene brade, stergane obleke in razdrpanih opank, ter mu — po svoji šegi roke na persih prekrižavši — spregovori: „Slavni gospodar! veruješ li, kar piše prerok naš Mahomed?“ — „Verujem v besede prerokove“ — odgovori sultan. „Slušaj me tedaj dalje“ — reče

*) Zopet novo ime! Ali pomeni to kar želik-žene, ali to kar rojenice, ne vem dostojno. Pis.

berač — „v koranu piše prerok, da vsi pravoverni Muselmani so si bratje. Gospodar bratec! ker sva tedaj brata, hajd! deliva si premoženje; meni pol in tebi pol carstva.“ — Sultan se nasmeja beračevim besedam, ter mu podari sreberen denar. Turčin ogleduje dar na obe strani in majaje z glavo reče: „Gospodar bratec! kakšna je ta delitva? Ti imaš zlata in srebra, da bi ga vsi mezgi Carigradski nesti ne mogli, moji otroci pa stradajo doma, da bi se jim kmalo zaraslo gerlo od lakote. To ni delitva, ampak mala milošnja.“ Sultan reče na to: „Ako bi vsaki moj brat prišel, da delim ž njim carstvo, še bi mogel ti kaj od tega svojega denarja nazaj dati“, in s temi besedami odide. To se je vendar Turčinu vse preneverjetno zdelo, toraj pravi: „Ali laže car, ter je sam siromak, — al laže prerok, da smo Turčini bratje, — al pa lažeta obedva, ker sem revež lačen z bratstvom in brez bratstva.“

Poleg „Neven-a“ J. Levičnik.

Moč ljubezni.

Kaj neki pri blisku pomeni,
Da v zlato iglico hiti,
Oblak zapustivši ognjeni
Na zadnje u zemljo beži?

Otroka ljubezen unema,
Ga mamico božat' uči,
Da deček jo gladi, objema,
Prijazno jo gleda v oči.

Magnét je prečudna ljubezen,
Ki vabi ga k ljubi tako,
Da skoplje obupen si brezen,
Ak zveze ne najde si ž njo.

V ljubezni je mati užgana,
Da štarka ko risa nori,
Ah skerbna, vsa mu udana
Za njega se smert' ne boji!

K železju gré kósec železen,
To 'z fizike skušnja pové;
V železu, železu ljubezen!
Kako bo kaj druž'ga brez nje?

Kaj veže vaj', mesec in zemlja,
Kaj vrača prot solncu nazaj?
Kaj strinja ozvezdje in spremlja?
Ljubezen je tisti deržaj!

Še kaplica h kaplici skoči,
Dve ljuči skup huje gor'te:
Ljubezen jimá je h pomoči,
Ljubezen kraljuje čez vse!

P.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Dervanja na Štaj. Z letino smo letos zares presrečni; v vseh slovenskih goricah do Lutomera, Ptuja in do dobrega našega mejaša sv. Verbana pri Mariboru se povsod veselje razodeva nad bogatimi pridelki. Bojazen, da vino ne bo dobro, je zginila kakor megla pred soncom: veselo ukanje, petje, pokanje možnarjev in ropotanje klopčcov je znamenje bilo, da je mili Bog blagoslovil tudi naše tersje. Ajda se je dobro zavezala in nam bo povernila lansko zgubo; še za prostor ji je tesno šlo, ker so gumne in parme vse polne ozimine. Le naš krompir zlo boleha; tudi cvečke *) so hirale, ker je listje neka rija napadla in je sadje zaostalo; tudi družega sadja je malo, zato so že tudi jabelka vse pokupljene, vagán po 2 gold., — le pre-zgodaj se tergajo, ker je za zimske še konec tega mesca čas. Panjovi so bili težki; mnogo rojev je priletelo k nam celó iz družih krajev. Jakopič.

Iz Braslovč na Štaj. — Letina je tukaj taka, da si bolje misliti ne moremo, pa vreme, kakor pač malo kdaj. Koruze, ajde, vina imamo obilo, in tudi drugi pridelki so kmeta razveselili.

Iz Tersta 20. okt. — Za gotovo morem „Novicam“ povedati, da je v pogodbi zastran prepušenja dunajsko-terzaške železnice najspredaj izrečeno, da imajo tisti, kateri so jo prevzeli, železnico od Zidanega mosta do Siska najpervo dodelati. To je za Terst kakor tudi za Ljubljano zlo zanimivo. — Danes smo obhajali posve-

čenje treh novih zastav koroškega regimenta, baron Prohaska št. 7 prav slovesno. Morda bodo Gorenci kaj več o tej slovesnosti zvedli od svojih sinov, ki so je bili deležni. — Za Resselov spominek se je nabralo doslej 8693 fl. in 12 kr.; gospod nadvojvoda Janez so poslali tudi 50 fl. za-nj. — V Gradiški se pokorí ta čas blizo 300, v Kopru 860 hudodelcov. — S tergatvo smo še precej zadovoljni, piti moramo pa vedno še drago — kislico!

Iz Mehovega na Dolenskem 18. okt. Dolenska tergatev je bila pretečeni teden dokončana. Letos so bili dolenski vinorejci še precej pri volji dober svet, ki so jim ga „Novice“ v 39. listu t. l. dale, poslušati, in radi bi bili še dalje s tergatvijo čakali, ako bi jim grojzdje ne bilo tako zlo gnjilo. Mošt je še precej sladak, in nekteri vinorejci so ga letos čuda več od lani dobili, tako da jim je posode primanjkovalo. — Kup se še nič ne vé, — menda se bo po 2 gold. estrajsko vedro prav lahko kupilo; sedaj ga nekteri še celó po 4 dvajsetice ponujajo. Ko smo bili 6. in 7. oktobra v nekterih goricah št. Kocijanske fare, smo vidili v Lepstanu, v Bojiniku in v Hrastniku prav zdravo in zrelo grojzdje, ko so ga bili vinorejci ravno tergati pričeli; toraj mislimo, da tam se bo dobra kapljica dobila. J. O. Lepstanski.

Iz Ljubljane. Vsak Ljubljančan je poznal tistega častitljivega starčka, ki ga je že več let vsaki dan neki pôsel v cerkev peljal, ker oči so ga že tako zapustile, da si ni upal več sam med ljudi. Tega starčka smo v saboto pokopali, — bil je c. kr. dosluženi profesor cerkvenega prava in cerkvene zgodovine, visokoučeni gospod dr. Juri Dolinar, ki je 21. dan t. m. v 96. letu svoje starosti umerl. Verli mož je dokaj na svetu doživel. Rojen od revnih staršev v Hotavljah v Poljanski fari je prišel v Ljubljano v šolo, kjer je živež imel pri frančiškanih, ko so bili še v starem samostanu, kjer so dandanašnje šole; rajnka častita patra Hugo Vodnik in Honorat Vadlav sta mlademu šolarčku posebna dobrotnika bila. Pod jezuiti je male in velike šole doveršil. Bistra glavica ga žene na Dunaj, kjer je njegov stric, naš slavnoznani rojak dr. J. Dolinar, na vseučilišču profesor bil in kjer je tudi on dohtarstvo pravoznanstva dosegel. Potem pride spet v Ljubljano, se malo časa s pravnimi pečá, pa kmalo je bil za učnika cerkvene postave in cerkvene zgodovine na bogoslovskem učelišču izvoljen. Mnogoteri njegovih učencov so vikši duhovni pastirji, ki še živijo, ali so že pred njim umerli. Omenimo memogredé le še to, da latinski jezik mu je tako gladko tekkel, da je zvonec nosil med vsemi svojimi tadanjimi verstniki. Pobožni mož, da malo takih, je bil od nekđaj pomočnik revežev, posebno pa revnih študentov; iz lastne skušnje je vedil, kako dobro dé milošnja ubogemu učencu! Hčerka in žena ste dolgo pred njim šle na uni svet; le edini sin, sedaj svetovavec pri c. k. terzaški nadsodni, je med obilno množico Ljubljančanov, ki so spoštovanemu starčku zadnjo čast skazali, spremil svojega očeta na pokopališče. Bodi mu zemljica lahka! SeneCta ad Coelos VoCat — Ibi patria Mea! — V pondelj zvečer je po dolgi pljučni bolozni umerl katehet tukajšnjega gimnazija, častiti gosp. Anton Globočnik.

Iz Ljubljane. V četrtek, 4. dan prihodnjega mesca novembra bode na Poljanah na vertu kmetijske družbe dopoldne in popoldne očitna preskušnja učencov kmetijske šole. Povabljen je vsak, komur je mar za napredek domačega kmetijstva, naj pride poslušat. Kakor so preskušnje učencov kovaške in živinozdravilske šole v domačem slovenskem jeziku, tako bode tudi ta, tedaj razumljiva vsakemu domačinu.

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. „Militär-Ztg.“ piše: Kakor je slišati, so presvitli cesar ukazali, da se imajo pravilski oddelki

*) Pravijo, da so Slovani o preseljevanji iz gornje Azije cvečke čez kraljske gore prinesli, in je tedaj ime cvečka (Zwetschke) slovansko; potem bi se imena tega sadú lože vredile: sliva za „Pflaume“, cvečka za „Zwetschke“, češplje pa za obče ime po slavnem Liegel-nu. Pis.